

Beräkning och debitering av intressebevakningsarvode vid intressebevakningsbyråerna

Rekommendation av arbetsgruppen för utveckling av den allmänna intressebevakningen 31.8.2021

VN 1394/2019

Innehåll

1	Inledning	5
2	Årsarvode	6
2.1	Grundavgifter.....	6
2.2	Tilläggsavgift: Åtgärder på grund av att intressebevakning inleds	6
2.3	Tilläggsavgift: Åtgärder som kräver tillstånd av intressebevakningsmyndigheten	6
2.4	Tilläggsavgift: Åtgärder som till sin kravnivå motsvarar tillståndsärenden	7
2.5	Tilläggsavgift: Egendomsförvaltning.....	7
2.6	Arvoden tas inte ut	8
2.7	Arvodets maximibelopp.....	8
2.8	Kostnader	8
3	Specialersättning	10
4	Debitering av årsarvode	12
4.1	Hur arvoden räknas.....	12
4.2	Arvode för en kortare tid än ett år.....	14
4.3	Godkännande av arvode.....	15
5	Arvode för specialuppdrag	17
5.1	Principer för beräkningen av arvoden	17
5.2	Intressebevakning för frånvarande huvudman	19
5.3	Förfarande för debitering av arvode	19
6	Särskilda situationer	22
6.1	Övriga arvoden.....	22
6.2	Debitering av arvoden från ett dödsbo	22

6.3	Avstående från indrivning av arvode	23
7	Andra anvisningar om bestämning och debitering av arvode.....	24

1 Inledning

Arbetsgruppen för utveckling av den allmänna intressebevakningen gav en rekommendation om debiteringen av intressebevakningsarvode 10.6.2015. Bestämmningsgrunderna för arvodet, 44 § i lagen om förmyndarverksamhet samt statsrådets förordning om storleken på intressebevakarens arvode, har inte ändrats. Efter rekommendationen har verksamhetsmiljön för statens intressebevakningsbyråer förändrats i den grad att det ansetts nödvändigt att uppdatera rekommendationen.

Enligt lagen om förmyndarverksamhet ska arvodet vara skäligt i förhållande till uppdragets art och omfattning och huvudmannens tillgångar. Arvodesförordningen innehåller närmare bestämmelser om vad som ska betraktas som skäliga eurobelopp i olika situationer.

Intressebevakningsbyråerna ska i regel inte avvika från anvisningarna i förordningen. Arvodena beräknas i enlighet med förordningen och på så sätt beräknade arvodena ska inte sänkas. Ärendehanteringsprogrammet eller räknaren på MDB:s webbplats fastställer arvodet i enlighet med förordningen och utifrån de uppgifter och siffror som matas in.

Anvisningar och bestämmelser om debitering av avgifter till staten finns i bokföringsenhetens ekonomistadga. Vid intressebevakningsbyrån godkänns arvodena av den ledande allmänna intressebevakaren, som ansvarar för att byrån agerar i enlighet med ekonomistadgan, arbetsordningen och anvisningarna.

2 Årsarvode

2.1 Grundavgifter

- 440 euro eller
- 280 euro om huvudmannens årsinkomst är 14 000 euro eller lägre och värdet på huvudmannens förmögenhet inte överstiger 18 146,16 euro.
- Summorna är på 2021 års nivå. De justeras årligen och uppdateras i MDB:s räknare och Edvard samt Virho.

2.2 Tilläggsavgift: Åtgärder på grund av att intressebevakning inleds

- Tilläggsavgiften är 200 euro.
- Tilläggsavgift får inte debiteras om överföringen av intressebevakning sker till följd av omstrukturering av tjänsterna då serviceproducenten byts eller då huvudmannen flyttas från en allmän intressebevakare till en annan hos samma serviceproducent. Om huvudmannen överförs från en intressebevakningsbyrå till en allmän intressebevakare vid en annan intressebevakningsbyrå på grund av att hemkommunen ändras, debiteras däremot en startavgift.
- Förutsättningen för att debitera en avgift är att den preliminära utredningen slutförts och att detta kan verifieras. Det enklaste sättet är att bekräfta att egendomsförteckningen har lämnats till förmyndarmyndigheten. En anteckning om detta görs i programmet Edvard. Avgiften är av samma storlek oberoende av utredningens omfattning och huvudmannens förmögenhet.

2.3 Tilläggsavgift: Åtgärder som kräver tillstånd av intressebevakningsmyndigheten

- Avgiften är 200 euro.
- Tilläggsavgiften i ärenden som gäller avvittring, åtskiljande och arvskifte av egendom fastställs utifrån värdet på den förmögenhet som huvudmannen får enligt följande:
  - 300 euro när värdet på förmögenheten överstiger 20 000 euro
  - 600 euro när värdet överstiger 100 000 euro.
- Grunden för avgiften utgörs av den arbetsmängd som dessa åtgärder kräver, inte själva ansökan om tillstånd.

2.4 Tilläggsavgift: Åtgärder som till sin kravnivå motsvarar tillståndsärenden

Åtgärder av samma kravnivå som tillståndsärenden ska enligt arbetsgruppens uppfattning inte tolkas brett. Tilläggsavgift kan debiteras enbart om åtgärden är betydelsefull för huvudmannen och den arbetsmängd som den krävt är större än vanligt. Föremålet för åtgärden ska vara av sådant ekonomiskt värde för huvudmannen att det inte är oskäligt att debitera avgiften.

Ärenden som till sin kravnivå motsvarar tillståndsärenden kan vara t.ex. att

- bevaka huvudmannens intressen och företräda huvudmannen vid avvittring, åtskiljande av egendom eller arvskifte som förrättas av en skiftesman (förmyndarmyndighetens tillstånd behövs inte för godkännande av skifte)
- sälja lösöre av betydande värde, t.ex. garageaktie, omfattande lös egendom på gårdsbruksenhet, konstsamlingar, samling av gamla bilar
- upprätta en plan för egendomsförvaltning
- sköta juridiska ärenden, t.ex. upplösning av samägande, vräkning, skadeståndsansättning

Exempel på åtgärder som ingår i den grundläggande uppgiften och för vilka ingen tilläggsavgift tas ut:

- Tömning och försäljning av sedvanligt (även omfattande) lösöre i hemmet => ingen tilläggsavgift
- Försäljning eller avregistrering av sedvanlig bil => ingen tilläggsavgift
- Summarisk inkassering => ingen tilläggsavgift
- Ansökan om lagfart => ingen tilläggsavgift
- Upprättande av skogsvårdsplan => ingen tilläggsavgift

2.5 Tilläggsavgift: Egendomsförvaltning

- Beloppet på avgiften uppgår till 2 procent av värdet på den förvaltade egendomen.
- När värdet på förmögenheten beräknas beaktas inte värdet på en bostad som är i egen användning och inte heller skulder som hänför sig till denna. En bostad antecknas vara i egen användning om den inte är uthyrd eller obebodlig, och den kan också vara en del av en fastighet (hus och tomt avskiljda från skog). Ett uppdragsavtal är inte tillräckligt för att stryka egen användning.
- Huvudmannens skulder och ytterligare 18 146,16 euro dras av från det totala värdet på förmögenheten.
- Tilläggsavgift får alltså inte debiteras om huvudmannen har en bostad i egen användning och annan egendom värd högst 18 146,16 euro (2021 års nivå).

2.6 Arvoden tas inte ut

- Med stöd av 44 § i lagen om förmyndarverksamhet får inget arvode debiteras om inkomsterna per år är 6 048,72 euro eller lägre **och** huvudmannens förmögenhet inte överstiger 18 146,16 euro (2021 års nivå). Med andra ord:
  - Inkomsterna överstiger 6 048,72 euro per år => arvode kan debiteras
  - Inkomsterna uppgår till högst 6 048,72 euro per år men egendomens värde överstiger 18 146,16 euro => arvode kan debiteras
  - Arvode får alltså inte debiteras om huvudmannen inte har inkomster eller egendom till ovan nämnda värden.
  - Arvode får debiteras om antingen inkomsterna eller egendomens värde överstiger ovan nämnda gränser och naturligtvis om bägge gör det.

2.7 Arvodets maximibelopp

- Arvodets belopp får vara högst 18 procent av huvudmannens kalkylerade årsinkomst.
- Enligt 5 § i förordningen utgörs den kalkylerade årsinkomsten av huvudmannens årsinkomst minskad med det belopp som är bundet till den grunddel i utkomststödet som justeras årligen och ökad med det belopp som räknas utifrån förmögenheten.
- Arvodet (= grundavgift och tilläggsavgift) är förenligt med arvodesgränsen, även om huvudmannens förmögenhet överstiger 18 146,16 euro (2021 års nivå).
- Arvodesgränsen tillämpas inte på arvoden för nedan anförda specialuppdrag och inte heller på specialersättning.

2.8 Kostnader

Kostnader för resor inom ramen för en ämbetsåtgärd för en allmän intressebevakare eller den övriga intressebevakningspersonalen ersätts av arbetsgivaren enligt statens resereglemente.

Kostnader för resor i samband med skötseln av sedvanliga ärenden för huvudmannen debiteras inte som ett tillägg till intressebevakningsarvodet av huvudmannen. Sådana sedvanliga resor utgörs av besök hos huvudmannen vid hans eller hennes bostad eller inrättning och andra resor för att sköta huvudmannens ärenden, såsom bankbesök, bostadsinspektioner, möten och förrättningar i huvudmannens normala livsmiljö.

Om det är nödvändigt att i ett enskilt fall göra en resa utanför huvudmannens bostadsort och det därtill hörande normala området för ärendehantering t.ex. för att delta i ett förrättningsmöte eller sköta egendom som finns annanstans, debiteras huvudmannen för de specificerade resekostnaderna i samband med intressebevakarens årsarvode, i allmänhet till beloppet av de kostnader som arbetsgivaren ersatt till tjänstemannen (exkl. dagpenning).

Intressebevakningsbyråerna debiterar inte ersättningar av huvudmännen för sedvanliga kontorsartiklar som använts för att sköta ärenden, inte heller för kopior eller postnings- eller telefonkostnader. Om huvudmannen kräver exceptionellt stora kopieringsmängder, t.ex. upprepade gånger kräver kopior av samma handlingar, är det möjligt att debitera en kostnadsersättning för dessa. Huvudmannen ska informeras om kostnaderna för avgiftsbelagd kopiering på förhand.

Exempelvis en del av kostnaderna för att hyra ett utrymme för att förvara egendom kan debiteras av huvudmannen, om huvudmannen inte ensam använder utrymmet eller bankfacket.

3 Specialersättning

Utöver arvode har intressebevakaren med stöd av 44 § i lagen om förmyndarverksamhet rätt till specialersättning för en sådan behövlig uppgift till förmån för huvudmannen som fordrar särskild yrkesskicklighet eller en betydande arbetsinsats, om det har varit förenligt med huvudmannens intresse att intressebevakaren sköter uppgiften.

Enligt motiveringen till paragrafen: *Specialersättningar behöver skiljas från annat årsarvode, eftersom specialuppgifterna annars i allt större utsträckning skulle skötas av utomstående, vilket inte i alla situationer är förenligt med huvudmannens intresse och kan leda till ökade kostnader för huvudmannen. En intressebevakare ska ha rätt till specialersättning även om han eller hon med stöd av 3 eller 4 inte skulle vara berättigad till årsarvode.*

- Intressebevakningsbyråerna debiterar specialersättning endast i undantagsfall utöver grundarvodet och tilläggsavgifterna.
- De flesta uppgifter som kräver särskild yrkesskicklighet hör redan till en yrkeskunnig allmän intressebevakares grundläggande uppgifter.
- Om uppgiften inte ingår i intressebevakarens sedvanliga uppgifter, och intressebevakaren har särskild yrkesskicklighet (t.ex. jurist i rättsligt ärende, intressebevakare med företagsekonomisk kompetens för granskning av företagsbokföring), ska intressebevakaren överväga om han eller hon sköter ärendet själv eller ger det i uppdrag åt en utomstående serviceproducent.
- Om intressebevakaren sköter ärendet själv, ska ersättningen vara förmånligare för huvudmannen än om en utomstående sköter ärendet, och även i övrigt förenlig med huvudmannens bästa.
- Det handlar vanligen om juridiska uppdrag för vilka huvudmannen kan få rättshjälp, och då får arvodet inte överskrida den ersättning som huvudmannen skulle betala för allmän rättshjälp.
- Exempel på uppdrag:
  - juridiska uppdrag
  - upprättande av handlingar (arvskifte, avvittring)
  - granskning av huvudmannens omfattande företagsbokföring
  - omfattande utredningar för förundersökning
- Ersättningen debiteras enligt en specificerad faktura, timarvode enligt rättshjälpens timarvode 110 euro, om det inte är förmånligare att köpa tjänsten av en utomstående.
- Arvodesgränsen tillämpas inte.
- Huvudmannen har rätt till specialersättning även när han eller hon inte har rätt till årsarvode, dvs. de inkomst- och förmögenhetsgränser som fastställs i lagen om förmyndarverksamhet tillämpas inte på specialersättning.

(24.4.2008/290). Om huvudmannen inte är berättigad till rättshjälp, fastställs timtaxan för ersättningen enligt de genomsnittliga arvodena för jurister i regionen.

4 Debitering av årsarvode

Årsarvodet för en intressebevakare debiteras per kalenderår. Arvodet beräknas i programmet Edvard (eller Virho) och debiteras i regel i november-december varje år. Arvodet debiteras en gång per år även om räkenskapsperioden för huvudmannen i fråga är en annan än ett kalenderår.

4.1 Hur arvodet räknas

Arvodeskalkylen förbereds enligt följande:

- huvudmännens bokföring uppdateras
- inkomsterna och utgifterna granskas från bokföringen
- effekten av försäljning av skog på inkomster och tillgångar granskas
- det granskas att egendom inte antecknats dubbelt (om egendomen bytt form under räkenskapsåret), utan avslutats till nödvändiga delar
- värderingen av egendomen granskas i förhållande till dess verkliga värde
- aktiekursändringar kan göras centralt i Edvard för hela byrån eller så gör var och en skilt för sina huvudmän
- status för en egen bostad kontrolleras
- alla åtgärder (med tilläggsavgift) antecknas i programmet
- situationen vad gäller den preliminära utredningen granskas: ska tilläggsavgiften faktureras nu eller senare?
- slutårets inkomster/utgifter beaktas – Edvard förutser dem utifrån anteckningarna i inkomsterna och utgifterna
- skatteåterbäring o.d. större inkomster och utgifter, vilka inte sparats i inkomsterna och utgifterna, sparas separat i kalkyluppgifterna
- nödvändiga ändringar som är kända läggs till manuellt i inkomsterna och utgifterna, tillgångarna, skulderna och åtgärderna

Följande uppgifter ska finnas i Edvard för att arvodeskalkylen ska lyckas:

INKOMSTER (inverkan på grundarvodet och arvodesgränsen)

De inkomster som flutit in under ifrågavarande år fram till beräkningsdagen hämtas från bokföringen till arvodesberäkningen och därtill hämtar programmet inkomster från extra månader utifrån de uppgifter som sparats i huvudmannens inkomster, från beräkningsdagen till slutdagen för arvodet enligt betalningsdagarna, varför inkomster som påverkar arvodet ska vara konterade i bokföringen och huvudmannens inkomster ska ha sparats på rätt sätt.

Som inkomster enligt 44 § i lagen om förmyndarverksamhet betraktas

- alla inkomster i pengar såsom löne-, pensions- och andra förvärvsinkomster
- ränte-, hyres-, utdelnings- och andra kapitalinkomster (t.ex. försäljningsvinst, skogsavkastning)
- samt sociala förmåner

Som inkomster betraktas t.ex. inte

- arv
- gåva
- lotterivinst
- värdehöjning på spar- eller placeringsförsäkring
- värdehöjning på aktier
- skadestånd som inte erhållits i stället för skattepliktig inkomst

UTGIFTER (inverkan på grundarvodet och arvodesgränsen)

Källskatteanteckningar ska vara konterade i bokföringen, eftersom källskatt i arvodesberäkningen dras av från ränteinkomster. Vederlag för hyrda bostäder/fastigheter, förmedlingsarvodet, reparationskostnader och kapitalinkomstskatt ska konteras så att de tre sista siffrorna refererar till rätt bostad/fastighet.

EGENDOM (inverkan på grundarvodet och egendomsförhöjningen)

Bokföringsvärdet på beräkningsdagen hämtas som värde på egendomen för beräkningen av arvodet och värdet på en bostad/fastighet som är i egen användning dras av från värdet på egendomen.

- "Egen användning" ska ha antecknats i uppgifterna om bostäder/fastigheter som är i egen användning.
- En bostad är i egen användning tills den säljs eller ger avkastning.
- Överföringar mellan egendomarna ska vara konterade.
- Det ska kontrolleras att andelar i ett dödsbo antecknats i egendomen, även om de inte sköts av intressebevakaren.

SKULDER (inverkan på grundarvodet och egendomsförhöjningen)

Andra skulder än skulder som gäller en bostad som är i egen användning dras av i beräkningen av arvodet, varför bokföringen ska vara så uppdaterad som möjligt och en bostad/fastighet som är i egen användning ska vara sparad som säkerhet för bostadslån som gäller bostäder/fastigheter som är i egen användning.

ÅTGÄRDER OCH KOSTNADER (inverkan på tilläggsavgifterna med hjälpkalkyl 2 och kostnaderna)

Till beräkningen av arvodet hämtas åtgärder som ska faktureras och kostnader för huvudmannen för åtgärder som sparats för ifrågavarande period, t.ex. preliminär utredning och tillståndsansökningar.

De åtgärder som ska faktureras ska vara sparade i huvudmannens uppgifter och antecknade som åtgärder som ska faktureras enligt följande:

- De utgifter som ska faktureras ska vara sparade som utgifter för åtgärderna
- Om åtgärder som gäller innevarande år och som ska faktureras sparas efter att årsarvodet bestämts, ska årsarvodet bestämmas på nytt

Edvard räknar arvoden och en arvodeskalkyl bildas för huvudmannen. Den ska granskas och nödvändiga ändringar ska sparas. I detta skede är det möjligt att dra av ett arvode för föregående år vilket förordnats att returneras, om det inte redan returnerats.

En specialersättning beräknas och debiteras i samband med årsarvodet. Grunderna för och beloppet av specialersättningen och kostnaderna antecknas på en separat faktura. Användaren kan lägga till beloppet av en specialersättning och kostnader som ett korrigeringsbelopp eller som en ny kostnad i arvodesberäkningen i Edvard. Uppgiften överförs på så sätt till arvodeskalkylen. Värdet på kostnaden för den sparade åtgärden skrivs ut i fakturan över intressebevakningsarvodet, men grunderna för kostnaden ska antecknas på en separat bilaga.

Edvard ger ett förslag på arvode som intressebevakaren granskar. Därefter överförs arvodet för godkännande till den som har rätt att godkänna ämbetsverkets inkomster. Samma tjänsteman får inte både sakgranska och godkänna en utgift.

En ytterligare precisering är att arvodet inte räknas på nytt i samband med årsredovisningen, förutom om ett tydligt fel som kräver detta upptäcks.

Vad gäller avslutade huvudmän ska slutdagen sparas innan intressebevakningsarvodet bestäms. Om detta inte görs, överförs fakturan till reskontran för att vänta på betalning via Edvard. Överlåtaren ska ges en arvodeskalkyl som visar hur arvodet bestämts (utskrift från Edvard med eventuella bilagor).

4.2 Arvode för en kortare tid än ett år

Beloppet av årsarvodet (grundavgift och tilläggsavgift för egendomsförvaltning) delas med tolv och multipliceras med det antal månader under vilka uppdraget skötts. En ofullständig månad anses motsvara en månad.

Tilläggsavgifter för att inleda intressebevakning och åtgärder som kräver tillstånd eller motsvarande åtgärder debiteras till fullt belopp. Edvard beaktar värdet på egendomen i sin helhet i arvodesberäkningen och vad gäller avslutade intressebevakningsförhållanden delas en tilläggsavgift som bestämts utifrån egendomen med antalet intressebevakningsmånader. Vad gäller fall som redan inletts fungerar kalkylen på samma sätt som för fall som pågått under hela räkenskapsperioden, dvs. Edvard beaktar de faktiska inkomsterna och gör en prognos över inkomsterna efter den dag då arvodet bestämts.

Det krävs tolkning i situationer där intressebevakarens uppdrag överförs till en annan intressebevakare mitt i månaden, dvs. när två intressebevakare har skött samma uppdrag under en kortare tid än en månad.

Enligt arbetsgruppen står det klart att en huvudman inte ska betala en dubbel avgift för denna månad, med andra ord kan enbart den överförande eller övertagande intressebevakaren debitera avgiften. Arbetsgruppen rekommenderar att intressebevakningsbyråerna inte debiterar något arvode om en privat intressebevakare redan har debiterat ett arvode för överföringsmånaden. Om överföringen sker från en intressebevakningsbyrå till en annan, en privat intressebevakare eller en serviceproducent, ska den övertagande parten debitera arvodet. Det är också möjligt att komma överens om ärendet i ett serviceavtal.

Om intressebevakningen inletts innan den preliminära utredningen är gjord och arvodet inte kan bestämmas eftersom uppgifter saknas, debiteras arvodet i samband med årsarvodet för följande år.

4.3 Godkännande av arvode

Statsrådets förordning om storleken på intressebevakarens arvode innehåller inte en möjlighet att separat bedöma skäligheten för ett arvode som beräknats enligt förordningen. När arvodet fastställs ska det uppmärksammas att ett intressebevakningsarvode enligt Högsta förvaltningsdomstolens beslut (HFD 85/2008) är en utgiftspost som ska beaktas som en utgift för den sökande i beräkningen av utkomststöd och följaktligen som en post som berättigar till utkomststöd.

I enlighet med rättshjälps- och intressebevakningsdistriktens arbetsordning har intressebevakningsarvodena (godkännandet av inkomster) i regel delegerats till den ledande allmänna intressebevakaren. Den allmänna intressebevakaren godkänner att arvodet betalas ur huvudmannens tillgångar (godkännande av huvudmannens utgifter). Varken den ledande intressebevakaren eller någon annan intressebevakare kan

godkänna sina egna huvudmäns arvoden. Intressebevakaren kan inte samtidigt driva både sin huvudmans och statens intresse i arvodesärenden.

- Godkännaren ska försäkra sig om att inkomsten har laglig grund eller att den baserar sig på ett lagligen fattat beslut och att verifikatet innehåller nödvändiga konto- och granskningsanteckningar. Godkännandet ska dateras och undertecknas.
- Samma person får inte både sakgranska och godkänna en inkomst.
- Arvode kan inte debiteras av alla huvudmän pga. betalningssvårigheter, egendomsslag eller dylika omständigheter, och dessa överförs från betalningslistan, likaså 0-arvoden.
- Om arvoden inte kan bestämmas under räkenskapsåret ska detta meddelas bokföringsenheten. Tidsplanen för bokslutet meddelas av ministeriets styrenhet varje år: Om ämbetsverket inte hinner fakturera alla försäljningsfakturer för 2020 enligt tidsplanen för bokslutet, ska detta utan dröjsmål meddelas justitieministeriets styrenhet 31.12.2020.
- Ett intressebevakningsarvode som debiteras av en huvudman inom intressebevakningen blir, efter att det godkänts, en inkomst för staten och en kundfordran enligt ekonomistadgan. Betalningstidpunkten, indrivningsåtgärderna, bokföringen som skuld o.d. frågor kan fastställas i bokföringsenhetens ekonomistadga. Enligt distriktens arbetsordning ansvarar den ledande allmänna intressebevakaren för dessa. Det handlar inte längre om intressebevakningens substans utan om likadan indrivning av fordringar som vid andra ämbetsverk och byråer, t.ex. rättshjälpsbyrån.
- Intressebevakningsbyrån ska se till att fordringarna inte preskriberas. Enligt arbetsordningen ligger ansvaret hos den ledande intressebevakaren, och intressebevakaren ska på lämpligt sätt meddela om eventuella fordringar som preskriberas och föreslå att inga indrivningsåtgärder vidtas om detta ligger i huvudmannens intresse.
- Preskriptionen av skulder avbryts i enlighet med bestämmelserna i lagen om preskription av skulder (728/2003).

5 Arvode för specialuppdrag

5.1 Principer för beräkningen av arvodet

Enligt 8 § 3 mom. i lagen om förmyndarverksamhet kan ett intressebevakaruppdrag begränsas till att gälla en viss rättshandling, ett visst ärende eller viss egendom. Detta s.k. specialuppdrag är ett uppdrag av engångskaraktär eller ett uppdrag som på annat sätt avgränsats och som i allmänhet inte innefattar allmän skötsel av huvudmannens ekonomiska angelägenheter och egendom.

Sådana uppdrag kan vara att t.ex. företräda huvudmannen vid arvskifte eller en annan rättshandling, förvalta egendom som ärvt eller som fåtts som ersättning, företräda en minderårig i ett underhållsärende eller ett ärende som enbart gäller personen. Att vikariera för en intressebevakare är ett specialuppdrag, om den ställföreträdande intressebevakaren inte förordnats att allmänt sköta huvudmannens alla ekonomiska ärenden och egendom.

Med stöd av 44 § i lagen om förmyndarverksamhet har intressebevakaren rätt att av huvudmannens medel få ersättning för behövliga kostnader samt ett arvode som är skäligt i förhållande till uppdragets art och omfattning samt huvudmannens tillgångar. En intressebevakare har inte rätt till arvode, om huvudmannens inkomster under den tid för vilken arvode tas ut, efter skatt enligt förskottsinnehållning eller förskottsbetalning och lagbestämda avgifter för arbetstagaren är lika stora eller lägre än den årliga nivå som motsvarar utkomststödets grunddel enligt lagen om utkomststöd, justerad med det folkpensionsindex som avses i lagen om folkpensionsindex. Som inkomst för huvudmannen betraktas alla inkomster i penningform såsom löne-, pensions- och andra förvärvsinkomster, ränte-, hyres-, utdelnings- och andra kapitalinkomster samt sociala förmåner.

En intressebevakare har trots det ovan anförda rätt till arvode, om det verkliga värdet på huvudmannens förmögenhet minskat med huvudmannens skulder mer än tredubbelt överstiger den årliga nivå som motsvarar utkomststödets grunddel. När förmögenheten bestäms beaktas inte en bostad som personligen används av huvudmannen och skulder som hänför sig till den.

Närmare bestämmelser om arvodets belopp finns i statsrådets förordning om storleken på intressebevakarens arvode: Om intressebevakaren har förordnats till ett engångsuppdrag eller på något annat sätt begränsat uppdrag som inte innefattar allmän skötsel av huvudmannens ekonomiska angelägenheter och egendom, har intressebevakaren rätt till arvode för uppdraget enligt skälig faktura.

För arvoden som debiteras för specialuppdrag har inga eurobelopp, grundarvoden eller tilläggsavgifter fastställts. Arvodets storlek bedöms utifrån skälighetsprincipen. Lagen reglerar på ovan beskrivna sätt de fall och eurogränser då inget arvode kan debiteras, dvs. då servicen är kostnadsfri. Om någondera gränsen överskrids, kan arvode debiteras.

När arvodet för ett specialuppdrag fastställs är det viktigt att alla åtgärder antecknats och faktureras.

Arbetsgruppen har vid utarbetandet av rekommendationen och bedömningen av arvodets skälighet till tillämpliga delar som jämförelse och anvisning använt statsrådets förordning om grunderna för arvoden vid allmän rättshjälp.

Arvode och kostnader

- timdebitering enligt åtgärderna rekommenderas
- arvodesgränsen tillämpas inte
- inkomst- och förmögenhetsgränserna är desamma som för årsarvodet, om bägge gränserna underskrids kan inget arvode debiteras, om den ena eller båda överskrids kan arvode debiteras
- en intressebevakare som förordnats ett specialuppdrag ska med tanke på beslutet om debitering av arvodet utreda huvudmannens inkomster och förmögenhet på ett lämpligt sätt (inkomstregistret i bruk i framtiden)
- rekommenderat timarvode 110 euro
- inga separata tilläggsavgifter tas ut, all fakturering grundar sig på utförda åtgärder och den tid som gått åt till dem
- Om ett uppdrag ges till en utomstående sakkunnig, t.ex. en jurist, är det möjligt att både debitera ett intressebevakningsarvode och betala ett arvode till den sakkunniga för hans eller hennes arbete. Olika åtgärder ligger till grund för arvodet, men det är inte möjligt att debitera dubbelt för samma arbete.
- Intressebevakaren har olika skyldigheter och åtgärder i ett ärende där t.ex. en advokat sköter ett juridiskt ärende som ett uppdrag.
- Om intressebevakaren har flera huvudmän i samma ärende, t.ex. arvskifte och underhållsavtal:
  - Ett beslut om förordnande av intressebevakare som omfattar flera huvudmän - en gemensam faktura, gemensamma åtgärder, vid behov kan fakturan delas och skickas till flera mottagare. Om betalarna är olika parter när flera huvudmän registrerats i Edvard, kan den gemensamma fakturan vid behov delas på dessa enligt bråkdelarna.
  - Om det finns flera som ska företrädas enligt separat beslut i samma ärende: åtgärderna kan vara olika och då behövs separata fakturor

som beaktar de gemensamma åtgärderna men inte fakturerar dubbelt för de åtgärder som skötts på samma gång för alla parter.

- Om intressebevakaren själv utför ett uppdrag som kräver särskild yrkesskicklighet (t.ex. ett juridiskt uppdrag) kan han eller hon debitera specialersättning också för ett specialuppdrag, om detta förfarande ligger i huvudmannens intresse.
- Inkomst- och förmögenhetsgränserna tillämpas inte på specialersättning.
- När totalsumman för arvodet bestäms, avrundas den tid som använts till närmaste halvtimme.
- Arvodet debiteras när uppdraget är slutfört eller en gång per år, om uppdraget är långvarigt.
- Kostnaderna debiteras på samma sätt som i sedvanliga intressebevakningsuppdrag.
- Arvode kan debiteras för restid på det sätt som föreskrivs i förordningen om grunderna för arvoden vid allmän rättshjälp.

5.2 Intressebevakning för frånvarande huvudman

Om en intressebevakare förordnats för en frånvarande huvudman i enlighet med i 10 § i lagen om förmyndarverksamhet, handlar det i de flesta fall om ett s.k. specialuppdrag, dvs. att det avgränsats till att gälla en viss rättshandling, ett visst ärende eller viss egendom. En intressebevakare har rätt att få ett arvode enligt en skälig faktura. Arvode kan inte debiteras om förutsättningarna för inkomst- och egendomsgränserna inte uppfylls. När det handlar om en frånvarande huvudman är det sannolikt inte möjligt att få uppgifter om ekonomin. Arvodessgränsen tillämpas inte eftersom det inte handlar om grund- eller tilläggsavgifter utan om fakturering enligt åtgärder. Om det är känt att huvudmannen har tillgångar som överskrider förmögenhetsgränsen, kan arvode debiteras.

5.3 Förfarande för debitering av arvode

Arvode debiteras för åtgärder och kostnader. En detaljerad beskrivning av arvodesbestämningen finns i upptagningarna i Edvardkliniken.

- I Edvard registreras de åtgärder som vidtagits för huvudmannen och kostnaderna för dem. Dessa listas i arvodet för specialuppdrag.
- Åtgärder kan fogas till en viss egendom eller ett visst ärende, på basdataskärmen eller under fliken för åtgärder och info, och när de sparats kan kostnaderna matas in.

- Kostnaderna kan vara timdebitering, resekostnader, kostnader för handlingar eller kostnader för andra åtgärder.
- Arvodet bestäms på huvudmannens skärm för intressebevakarens arvoden.
- Som bilaga utskrivs en specifikation över arvodesfakturan.
- Arvoden för specialuppdrag överförs elektroniskt till Palkeets system Kieku och skickas därifrån till mottagaren.
- Arvodesfakturan överförs till Kieku efter att den ledande på byrån har godkänt arvodet.
- Med arvodet sparas faktureringsuppgifterna och det överförs för godkännande.
- När man inte har rätt att ta ut arvode tas arvodesraderna bort och 0-arvodet överförs för godkännande.
- Även för uppdrag för vilka arvode inte kan debiteras ska ett arvode bestämmas och överföras för godkännande.

Fakturamallar:

Intressebevakares arvodesfaktura specifikation 1

Intressebevakare 9 allmän intressebevakare

Huvudman

Arvode för tiden 03.09.2019–21.04.2020

Arvode totalt 366,66 €

Datum	Summa	Namn	Kommentar
21.04.2020	55.00	Timdebitering	Slutåtgärder och fakturering
08.04.2020	2 7.50	Timdebitering	Underskrift och postning av avvitt- ringsinstrument, e-post A.
07.04.2020	18.33	Timdebitering	MDB-tillstånd levererat till A
03.01.2020	55.00	Timdebitering	Tillståndsansökan för avvitrning
29.10.2019	27.50	Timdebitering	MDB-tillstånd och fullmakt A.
08.10.2019	55.00	Timdebitering	As Oy Aar försäljning / tillstånd ansö- kan
12.09.2019	18.33	Timdebitering	E-post och svar /A.
06.09.2019	55.00	Timdebitering	Telefonsamtal A. / och läsning av handlingar
04.09.2019	55.00	Timdebitering	Granskning av uppdrag och brev A

Intressebevakares arvodesfaktura specifikation 2

Intressebevakare 9 allmän intressebevakare

Huvudman S

Arvode för 31.03.2020–23.01.2021

Arvode totalt 274,99 €

Datum	Summa	Namn	Kommentar
25.11.2020	110.00	Timdebitering	Första medlingsmöte
10.11.2020	18.33	Timdebitering	Avtalat möte på medlingsbyrå
28.10.2020	18.33	Timdebitering	Kommunikation med assistenten om möjlighet till medling
20.10.2020	27.50	Timdebitering	Svar på två e-postmeddelanden från assistenten: bl.a. godkännande av ersättningsyrkande
03.09.2020	27.50	Timdebitering	Läsning av förundersökningsprotokoll och förmedling av det till assistenten
25.11.2020	110.00	Timdebitering	Assistent: Om ersättningsbeloppet
14.07.2020	27.50	Timdebitering	Begäran om yrkanden från polisen/aa H begärd som assistent
01.06.2020	18.33	Timdebitering	Utredningsanmälan från polisen

6 Särskilda situationer

6.1 Övriga arvoden

Arvoden och kostnader för en intressebevakare som förordnats i enlighet med 4 kap. 8 § i förundersökningslagen betalas från statens medel. Även en allmän intressebevakare lägger fram arvodesyrkande hos tingsrätten för sitt uppdrag. Arvodet bestäms på samma sätt som i specialuppdrag som timdebitering, men bestämmelserna i lagen om förmyndarverksamhet eller arvodesförordningen tillämpas inte. Det finns inga begränsningar av inkomster och förmögenhet och ingen arvodesgräns. Det rekommenderade timpriset är 110 euro.

För kostnader som uppstår vid förordnandet av intressebevakare enligt 23 § i barnskyddslagen samt för intressebevakarens arvode och kostnader svarar den kommun som enligt 16 och 17 § svarar för att barnskydd ordnas. Fakturan upprättas på samma sätt som vid intressebevakning i enlighet med förundersökningslagen och den riktas till den aktuella kommunen.

6.2 Debitering av arvoden från ett dödsbo

När intressebevakningen avslutas för att huvudmannen avlidit skickas arvodesfakturan via Palkeet till dödsboet. Palkeet sköter faktureringen.

När en arvodesfaktura skickas till ett dödsbo ska man samtidigt be dödsboet skicka en kopia av bouppteckningsinstrumentet till intressebevakningsbyrån, om dödsboet är medellöst och inte betalar fakturan. Beslut om att slopa en avgift fattas av den ledande allmänna intressebevakaren efter att han eller hon mottagit en kopia av bouppteckningsinstrumentet. Beslutet ska sändas till Palkeet, en kopia av bouppteckningsinstrumentet är inte ett tillräckligt verifikat för att slopa avgiften.

För tydlighetens skull konstateras det att intressebevakningen avslutas i och med huvudmannens död, och de åtgärder som vidtas efter det är, med undantag för slutkonto och andra slutåtgärder, inte längre intressebevakning, varför inget intressebevakningsarvode tas ut för dem.

Om en intressebevakare företräder sin huvudman i ett dödsbo betalas tillståndsavgifterna vanligen av dödsboet. Dödsboet kan inte faktureras för åtgärder som intressebevakaren vidtar för sin huvudman i dödsboets sak, även om åtgärderna gynnar hela

boet. Det korrekta sättet är att kräva att dödsboet ersätter huvudmannen till det belopp han eller hon betalat i arvode till sin intressebevakare för åtgärder som gynnar hela boet (specialersättningar i ärenden som kräver särskild yrkesskicklighet, t.ex. upprättande av skiftesinstrument).

6.3 Avstående från indrivning av arvode

Enligt 21 kap. 1 § 2 mom. i ärvdabalken betalas boutredningsskulden, som innefattar bl.a. skäligen kostnader för begravning och bouppteckning, av boets medel före övriga skulder. När dödsboets medel uppskattas räcka till för högst begravningskostnaderna är det inte ändamålsenligt att skicka en arvodesfaktura. I dessa fall antecknas det i handlingarna att arvodet inte betalas av dödsboets medel pga. medellöshet. Prövningen görs utifrån en helhetsbedömning av att boets medel endast räcker till begravnings- och boutredningskostnader och inte till betalning av skulder. Den ledande allmänna intressebevakaren bekräftar att debiteringen slopas redan i detta skede. Det går inte att dra någon eurogräns för tillgångarna i ett dödsbo. Om det i samband med intressebevakningen står klart att tillgångarna i dödsboet räcker enbart för utgifterna för begravningen och boutredningen, är det inte ändamålsenligt att debitera ett intressebevakningsarvode. När arvodet har beräknats kan den ledande allmänna intressebevakaren i dessa fall besluta att fakturan inte skickas utan den slopas utan indrivningsfas. Då görs en anteckning i handlingarna om att dödsboet inte faktureras pga. medellöshet.

Den ledande allmänna intressebevakaren fattar alla beslut om betalningstid, indrivning och avskrivning.

7 Andra anvisningar om bestämning och debitering av arvode

Justitieministeriets brev om arvodesförordningen 24.1.2013 OM 2/33/2010

Justitieministeriets brev om debitering av arvode av dödsbo 27.2.2014 OM 3733/2014

Ekonomistadga för justitieministeriets bokföringsenhet (BFE 150) Verksamhet och förvaltning 2020:8

Bokföringsenhetens årliga meddelanden om tidsplanen för bokslutet

Manualen för Edvard och anvisningarna för Edvardkliniken

Arbetsordningarna för rättshjälps- och intressebevakningsdistrikten